



KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER



Gereformeerde Gemeente Delft

31/01/2019
jaargang 97

nr **18**

Op 16 maart 1986 overlijdt oud-ouderling A. Vlasblom te Delft, in de leeftijd van 88 jaar. Van 1948 tot 1985 heeft hij de gemeente in het ambt gediend. Bij het 50-jarig bestaan van de gemeente blikt ouderling P.A. van Bokhoven op zijn leven terug en schrijft hij onder meer: 'In zijn leven heeft hij het vaak benadrukt: Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het

Koninkrijk Gods niet zien. (...) Op huisbezoek sprak broeder Vlasblom over de noodzaak om hieraan persoonlijk deel te hebben en over de weg waarin dit geschiedt, naar het woord van Psalm 142: Waar alle hoop mij gans ontviel, daar niemand zorgde voor mijn ziel, hebt Gij, o HEERE, mijn pad gekend. Een woord dat ook op zijn laatste ziekbed bevestigd is, naar hetgeen hij meedeelde'.

Het Goddelijk welbehagen

De Kerk wordt zalig omdat God het wil. Zijn welbehagen moet volvoerd worden. Maar de Kerk die zalig wordt, moet eerst worden toegebracht. Ook dat ligt besloten onder het Goddelijk welbehagen.

En Hij moest door Samaria gaan.

Johannes 4:4

Of we nu midden in de wereld, dus buiten het erf van het verbond, of op het erf van het verbond geboren zijn, er is niemand die naar God vraagt (Ps. 14). Zijn er dan geen godsdienstige mensen? Jazeker wel. Mensen aan wie we een voorbeeld kunnen nemen als het over de uiterlijke levensopbaring gaat. Waren er maar meer van zulke mensen. Maar als er niet meer is dan alleen uiterlijke godsdienst, dan is het voor eeuwig tekort. Er is Godsvrees nodig in ons leven. Geen slaafse of knechtelijke vrees, maar kinderlijke vrees. Dat is vrucht van het Godswonder in de wedergeboorte. Wie leeft vandaag de noodzakelijkheid van die wedergeboorte nog in? Geldt van ons niet: gij bekommert en verontrust u over vele dingen? En wie beseft het: één ding is nodig? Wat is nodig? Om toegebracht te worden in het Koninkrijk Gods.

Nou ja, dat zijn toch alleen de uitverkorenen die zalig zullen worden? Ja, die alleen, maar wat een wonder: die ook allemaal! Daar zal er niet één van achterblijven. Nee, de uitverkiezing is geen muur om achter weg te schuilen en om ons een vrijbrief te geven tot zondigen. Nee, het tegendeel. We hebben ons in de weg der middelen te stellen. Er wordt geen uitverkorene zalig of de Heere

brengt die mens onder het Woord, of Hij brengt het Woord bij die mens. Ach, de in zonde gevallen mens beseft niet hoe groot het voorrecht is dat hij onder het Woord van God en de prediking daarvan mag verkeren. Hoevelen onder ons zeggen niet: deze rede is hard, wie kan dezelve horen?

Het Goddelijk werk

Maar wie ze ook zijn en waar ze ook wonen, ze zullen van dood worden levend gemaakt. En dat doet de Heere door Woord en Geest. Daarom staat er: 'En Hij moest door Samaria gaan'. De kanttekening vermeldt: 'Overmits de naaste weg om van Judea naar Galiléa te reizen door het land van Samaria lag'. Het was de kortste weg om van het zuiden naar het noorden te reizen.

Toch was het heel opmerkelijk, want de Joden reisden van zuid naar noord en van noord naar zuid met een omweg door het over-Jordaanse. Zij wilden niet door dat half-heidense gebied reizen. De Samaritanen werden gemeden. Maar Jezus nam de kortste weg. Hij moest door Samaria gaan om Zijn Kerk bijeen te vergaderen. Daar lagen er onder het zegel van Gods verkiezing. Zij moesten worden toegebracht. Samaritanen! Bastaarden! Mensen voor wie wij onze neus ophalen!

In 1 Korinthe 1:28 schrijft de apostel: 'En het onedele der wereld, en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is'. Ach, die Samaritanen waren 'niets' in de ogen van de Joden. Halve heidenen. Maar wat een wonder: er waren uitverkorenen onder! De grote Profeet moest zijn bediening heerlijk gaan maken. Dode zondaren moesten worden opgewekt tot een nieuw leven. Het Goddelijk welbehagen moest voortgang vinden.

De Goddelijke vrucht

Het Woord moet haar ontdekkende kracht gaan doen. Is dat in ons leven al gebeurd? Vele, vele keren hebben we dat Woord al gehoord en we leven rustig voort. Allezins godsdienstig, maar we beseffen niet dat we voor de God van dat Woord niet kunnen bestaan. Wat is het nodig dat we verslagen worden door en onder dat Woord.

ds. E. Bakker,
Veen

In dit nummer

4 Commentaar:
Laat de kerk kerk zijn

5 Theologische
School [3]

20 David bij
koning Achis

- 2** Het Goddelijk welbehagen
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [5]
- 6** Ds. G.H. Kersten [1]
- 7** Al deze woorden [4]
- 8** 100 jaar De Saambinder [5]
- 9** Leren lezen [5]
- 10** Wankelen en zuchten
- 11** Eben Haëzer in Zwijndrecht
- 11** Boekaankondiging
- 12** Boekennieuws
- 13** Jeugdtribune
- 14** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 16** Kerkdiensten

Het zien op Jezus in Zijn leven [5]



Isaac Ambrosius

Daar in Samaria mocht dat wonder plaatsvinden. Daar werd een zondares aan haar goddeloze leven ontdekt en in haar 'ongeluk' gezet. Haar levensboek wordt opengelegd en zij leerde zich als zondaar kennen. Als een schuldige tegenover een heilig en rechtvaardig God. De vrucht op de profetische bediening van Christus in het leven van de vrouw aan de waterput was: schuldbesef! Het: 'ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog' kreeg gestalte. In een zeer korte tijd leerde deze vrouw, die zich voor niemand schaamde voor de zonde waarin ze leefde, zich schamen voor God! En ze mocht zich, door de liefde, verootmoedigen voor God. De prediking van Jezus stelde haar schuldig tegenover God. En dat werd tegelijkertijd ook haar nood, ja, de zonde werd haar de dood! En daarom kreeg zij een Verlosser nodig. Dat bleek wel in de woorden die ze sprak: 'Ik weet dat de Messias komt' (vers 25b). Al had ze slechts een geringe Bijbelkennis, de Heilige Geest bracht hier de belofte van de komende Messias in de ziel. Waarbij zij het persoonlijke gemis van de Beloofde moest inleven. Daar kwam ze onder de last van de zondeschuld en onder de dreiging van Gods rechtvaardige straf. En toen ze dat door de liefde mocht aanvaarden, was er geen gedachte dat de Messias zo dichtbij was. Dat de verlossing zo dichtbij was!

Het Goddelijk wonder

Maar dat wonder heeft ze mogen ervaren toen Hij sprak: 'Ik ben het Die met u spreek!' Dan valt het vlak tussen God en de ziel en dan wordt het een wonder dat zalig worden voor zo één nog kan. Voor zó één als ik ben: door en door goddeloos. Onbevattelijk! Ze geeft er uitdrukking aan in vers 29: 'Komt, ziet een Mens Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus?'

Al twijfelt de hele wereld er aan, deze vrouw niet meer! Waarom niet? Omdat het waar werd: ik heb het zelf uit Zijne mond gehoord.

We zien haar gaan naar de stad. Ze geeft getuigenis van Gods werk en van de vrucht op Christus' werk. Nee, door geen vrees gestoord, maar door (liefdes)ijver aangespoord.



Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

2. Van de doop van Jezus

Christus, Die Zich eerst heeft laten besnijden, wilde nu ook gedoopt worden. Hij is besneden om Zijn Kerk te heiligen die toen was, en Hij is gedoopt om Zijn Kerk te heiligen die komen zou. Wij bevinden dat Hij in de beide testamenten de weg naar de hemel heeft geopend. Dit was de eerste vertoning van Christus met betrekking tot het ambt van Zijn bediening. Hij, Die in Gods raad van eeuwigheid af Zich verborgen had gehouden, Die in de buik van Zijn moeder veertig weken verborgen was geweest en Die in Nazareth dertig jaren geschild had, gaat Zich nu eindelijk aan de wereld vertonen, en 'kwam van Galiléa naar de Jordaan tot Johannes, om van hem gedoopt te worden' (Matth. 3:13). De dag was in Johannes de Doper nog maar een weinig aangebroken, en Christus, de Zon der gerechtigheid, is welhaast over ons opgegaan. Nu was met recht de volheid des tijds gekomen, dat Christus afscheid heeft genomen van Zijn moeder en van Zijn ambacht, om het werk van Zijn Vader te beginnen, ten nutte van de verlossing van de wereld.

Tot meerder verstaan van de doop van Christus zullen wij deze dingen onderzoeken :

1. Wat redenen heeft Christus gehad om gedoopt te worden?
 2. Hoe heeft Johannes kunnen weten dat Hij de Christus was?
 3. Waarin heeft de heerlijkheid van de doop van Christus bestaan?
 4. Wat is het gebed van Christus geweest bij of na Zijn doop?
 5. Waarom is de Heilige Geest over Jezus nedergekomen?
 6. Van wat waarde was het dat de Heilige Geest op deze tijd Zich heeft willen vertonen, en waarom liever in de gedaante van een duif dan in een andere gedaante?
1. Welke redenen heeft Christus gehad om gedoopt te worden? Wij vinden dat Johannes zelf zich hierover verwonderd heeft, zeggende: 'Mij is nodig van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij?' (Matth. 3:14). Er worden verscheidene redenen gegeven voor de doop van Christus:
 - 1) Om door dit teken intrede te doen in het gezelschap van de christenen, evenals een koning die, zich gunstig willende betonen aan de stad van zijn onderdanen, zichzelf vernederde om mede een burger van die stad te worden.
 - 2) Om getuigenis te geven van de prediking en de doop van Johannes, en ook wederom een getuigenis te hebben van Johannes.
 - 3) Om door Zijn eigen doop het water van de doop te heiligen voor Zijn Kerk.
 - 4) Om te laten zien dat Hij Zelf wilde volbrengen hetgeen Hij voor anderen ingesteld had.
 - 5) Om een getuigenis uit de hemel te hebben dat Hij Gods Zoon was.
 - 6) Om alle gerechtigheid te volbrengen, niet alleen de morele, maar ook de ceremoniële en voorbeeldende.

(wordt vervolgd)

Laat de kerk kerk zijn

P. Schalk,
Veenendaal

‘Wat Nederlanders bindt, is niet de christelijke religie, noch de Tachtigjarige Oorlog of de Reformatie, maar Anne Frank, Johan Cruyff, Koningsdag, Elfstedentocht, Sinterklaas’.

Deze onthutsende conclusie trok godsdienstsocioloog en SCP-onderzoeker prof. dr. Joep de Hart. Hij is bezig met een onderzoek over de identiteit van Nederland. Hij gaf een paar weken geleden alvast een inkijkje in de onderzoeksresultaten tijdens een debat in De Balie in Amsterdam over het recent verschenen rapport “Christenen in Nederland”. Als je dat rapport doorbladert, slaat de schrik je om het hart. Wat gebeurt er in Nederland? En wat gebeurt er in de kerk? De aantallen zijn schrijnend. Nog maar 31 procent beschouwt zich als lid van een religieuze gemeenschap. En slechts 38 procent gaat (soms) naar een religieuze bijeenkomst. Driekwart van de Nederlanders geeft aan dat de kerk niet aansluit bij de eigen visie op de zin van het leven. Twee derde heeft geen vertrouwen meer in de kerken. Nog zo’n pijnlijke zin: over de hele linie boeten de kerken in aan gezag, bindingskracht en populariteit. Laten we die eens in omgekeerde volgorde langslopen.

Populariteit

Dat de kerk steeds minder populair wordt, is geen wonder. De Heere Jezus is er heel helder over in Johannes 15, waar het gaat over de haat van de wereld. En in een bredere context spreekt de Bijbel duidelijke taal als er in Romeinen 3 staat dat er niemand is die God zoekt. Zeker niet in een tijd waarin de autonome mens zich uitleeft naar eigen zin en mening. Juist dan komt naar voren dat de gezonde leer niet meer wordt verdragen, maar dat men zich afwendt van de waarheid. Inmiddels zijn er ook veel kerken die een meer maatschappelijke rol op zich nemen. Je zou verwachten dat dit voor enige po-



Veel mensen vinden dat de kerk geen antwoord geeft op hun vragen.

pulariteit zorgt. Maar de cijfers geven dat niet weer.

Bindingskracht

Uit de cijfers blijkt dat de binding aan de kerkelijke gemeenschap steeds geringer wordt, wat ook in onze eigen kerkelijke gemeenten zichtbaar wordt. De vaste binding aan de eigen gemeente lijkt steeds kleiner te worden. Vooral als er zich problemen voordoen in een gemeente blijkt dat een uitstapje naar een andere kerk vrij vaak wordt gemaakt. Dat mondt nogal eens uit in een overstap. Het SCP-rapport legt echter bloot dat

de stap naar buitenkerkelijkheid erg is toegenomen. Bijna twee derde van hen die rooms-katholiek zijn opgevoed, is inmiddels geen lid meer. Bij gereformeerden gaat het om 40 procent.

Dat is overigens niet verwonderlijk als ook blijkt dat de helft van hen die hun kinderen hebben ‘grootgebracht in het geloof’ vrijwel nooit meer naar de kerk gaat. Hun kinderen hebben uiteraard helemaal geen binding opgebouwd, laat staan dat de kerk nog bindingskracht kan uitoefenen.

Waar komt het massale verlaten van de kerk vandaan? Het rapport geeft een paar signalen af. Zo wordt het niet ondenkbaar geacht dat de misbruikschandalen in de Rooms-Katholieke Kerk mede een rol hebben gespeeld. Wat doet dat met mensen? Ook wordt gewezen naar de afkeuring van homoseksualiteit en LHBTI-personen in kleinere kerkgenootschappen.

Veel meer echter zal een rol spelen dat steeds meer mensen vinden dat de kerk geen antwoord geeft op belangrijke spirituele vragen van deze tijd. Als gevraagd wordt waar de kerk nog iets te zeggen heeft, blijkt dat vooral op het emotionele vlak te liggen, rond nationale rampen of herdenkingen, ervaringen in de persoonlijke levenssfeer, het inspelen op maatschappelijke misstanden en op zijn best het behoud van waarden en normen.

Orthodoxe kerken

Opvallend is dat de Gereformeerde Gemeenten in een enkele zin apart worden genoemd. Er staat in het rapport: ‘Een aantal kleine, orthodox-protestantse kerkgenootschappen hielden hun ledenbestand aanzienlijk beter op peil, al lijkt het ijs ook daar in recente jaren te zijn gaan kruien (uitzondering onder de grotere kerken: Gereformeerde Gemeenten)’.

Dat is niet iets om ons op te beroemen. Het zou ons alleen maar meer alert moeten maken, want de aantallen kerkverlaters worden met het jaar hoger, zoals onze kerkelijke overzichten laten zien. Bovendien, en dat is een aanklacht, blijkt er nauwelijks werfkracht uit te gaan naar buitenkerkelijken.

Tenslotte, zou de kerk haar eerste gezag niet moeten ontleen aan de prediking van de drie stukken, de twee wegen en de ene Naam Die gegeven is onder de hemel waardoor wij zalig moeten worden? Waar is het gezag van de kerk als zonde en genade niet meer worden bepreekt? Waar blijven we als zondaren niet meer gelokt worden tot de Zaligmaker?

Dat is de eerste taak van de kerk. Laat de kerk dus vooral kerk zijn.

Dogmatiek, apologetiek en missiologie

De vakken dogmatiek, apologetiek en missiologie kennen een nauwe samenhang. Het vak dogmatiek krijgt een directe vertaling naar de praktijk van alle dag in de vakken apologetiek en missiologie.

ds. G. Clements,
vaste docent
Theologische School

Stud. M. Boersma,
ds. G. Clements
en Stud. M.G. van
Middendorp



Dogmatiek

Dogmatiek is de stelselmatige beschrijving van de inhoud en het onderling verband van de in Gods Woord geopenbaarde waarheden. Zo omschreef ds. G.H. Kersten het begrip dogmatiek. Ds. Kersten bracht ermee tot uitdrukking dat de inhoud en de grens van al ons denken en spreken in de Schrift zelf ligt. Wanneer we over deze grenzen heen gaan, ontstaat er een situatie waarvan zelfs dr. H. Berkhof moest erkennen dat die aanleiding zou zijn voor 'grote verwarring'. In de eerste twee leerjaren van de Theologische School wordt de Toelichting op de Dogmatiek van ds. G.H. Kersten behandeld. In de leerjaren 3 en 4 worden enkele thema's verder uitgediept. Onderwerpen die aan bod komen, zijn: Schriftleer, Verkiezing en Verbond en de Orde des heils. Bij het bespreken van deze thema's wordt veel aandacht besteed aan de geschiedenis van het dogma. Zo krijgt de student inzicht in de eeuwenlange worsteling om het behoud van de schriftuurlijke waarheid.

Aan het einde van het vierde leerjaar doet de student onderzoek naar een onderwerp van zijn persoonlijke keuze en schrijft daarover een scriptie. Deze scriptie komt ter sprake tijdens het peremptoir (beslissend) examen in de classis waar de kandidaat als predikant bevestigd hoopt te worden. In de afgelopen jaren werd onderzoek gedaan naar de betekenis van Jodocus van Lodensteyn (kand. M. Blok), de visie van de Marrow Men (kand. H. Fortuijn), verbond en prediking in de achttiende eeuw (kand. W. Mouw), de prediking van Wulfert Floor (kand. E.J. Boudewijn) en het kruisdragen van Gods kinderen (kand. J.B. Huisman).

Apologetiek

Het begrip 'apologetiek' komt van het Griekse 'apologia' wat 'verdediging' betekent. Het vak apologetiek wordt nog niet zolang gegeven op de Theologische School. Omdat de aanvallen op het christelijk geloof toenemen, is het besluit genomen dit vak in het curriculum op te nemen. Hoewel het om een betrekkelijk

jong vak gaat, is het bijna zo oud als de wereld. Al in het Paradijs sprak de satan: 'Is het ook dat God gezegd heeft...?' Simeon profeteerde over het Kindeke Jezus dat Het gezet is tot een teken dat 'weder-sproken' zal worden. Het Krusevangelie is de Jood een ergernis en de Griek een dwaasheid. Apologetiek is er zolang Gods kerk op aarde is.

Apologetiek is echter niet een vak dat we uit het hoofd kunnen leren. De verdediging van het geloof is geen resultaat van onze menselijke denkracht. Christus beloofde Zijn discipelen de bijstand van de Heilige Geest: 'Zo zijt niet bezorgd, hoe of wat gij tot verantwoording (apologeomai) zeggen, of wat gij spreken zult; want de Heilige Geest zal u in dezelve ure leren, hetgeen gij spreken moet' (Luk. 12:11-12). Volgens prof. G. Wisse mag onze prediking niet tijdloos zijn, maar moet het een apologetisch element in zich hebben. De reformator Maarten Luther schreef dat iedere student drie boeken nodig heeft voor een goede preek: het boek van God, het boek van het hart en het boek van de tijd. Met name het boek van de tijd bepaalt het apologetische element in de prediking. Aan de hand van enkele hoofdthema's wordt de apologetiek als volgt opgebouwd: de Schriftleer, de Godsleer, de Christologie en de mensleer. Onder deze hoofdthema's komen verschillende onderwerpen ter sprake: Is de wereld ontstaan door schepping of door evolutie? Hoe is het geweld in het Oude Testament te rijmen met het achtste gebod? Waarom is er zoveel lijden in de wereld? Zijn wonderen echt gebeurd? Is Jezus martelaar voor de goede zaak of Middelaar?

Missiologie

Het zal duidelijk zijn dat al deze vakken dienstbaar zijn aan de prediking in onze gemeenten. Toch wordt geprobeerd om de kerk wereldwijd niet te vergeten. De Bijbelse leer moet naar de einden der aarde. 'Lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb' (Matth. 28:19). Behalve enkele thema's uit de missiologie is er veel aandacht voor de zendingsvelden van de ZGG. Een nieuwe ontwikkeling is dat derdejaars studenten de mogelijkheid van een stage op een zendingsveld geboden wordt. Student G.P. van Nieuw Amerongen bezocht enkele maanden geleden Ecuador en schreef er een betrokken verslag over. Moge het theologisch onderwijs in ons eigen land vrucht dragen en ook ver daarbuiten tot de einden der aarde.

(wordt vervolgd)



Een vroegrijpe vrucht

In 2018 verscheen het boek “Kersten in kleur”, geschreven door A. Bolier te Elspeet (uitg. De Banier). Op verzoek van de redactie van De Saambinder schrijft Bolier een serie artikelen over ds. G.H. Kersten. Deze serie verschijnt op iedere laatste donderdag van de maand.

Gerrit Hendrik Kersten - roepnaam Henri - wordt op 6 augustus 1882 in Deventer geboren. Van jongs af heeft hij er een indruk van dat hij op reis is naar de eeuwigheid. De waarschuwingen van zijn godvrezende moeder maken diepe indruk: zó kan hij niet voor God verschijnen.

A. Bolier,
Elspeet



Vader en moeder Kersten.



Na de verhuizing naar Den Haag zijn het ook de ernstige en gunnende preken van ds. G. Maliepaard die hem onrustig maken. Maar net als ieder mens ontbreekt ook bij hem de ware lust om de Heere te vrezen. Hij leeft over de indrukken heen, totdat de Heilige Geest een van ds. Maliepaards preken gebruikt om hem werkelijk stil te zetten. Vele slapeloze nachten volgen, waarin de nood worstelend voor de Heere wordt neergelegd.

Op 11-jarige leeftijd lopen de wegen voor hem in geestelijk opzicht dood. Alle zelf-

verbetering heeft niet geholpen – het is een verloren zaak. Hij ziet zich voor Gods rechterstoel geplaatst en verwacht niet anders dan te moeten omkomen. Maar tijdens een wandeling toont de Heere hem tot zijn grote blijdschap en verwondering dat hij nog zalig kan worden. Hij ziet zoveel ruimte en schoonheid in de Heere Jezus, dat hij verwonderd uitroept: ‘Als ik nog zalig kan worden, dan kan het nog voor iedereen!’

De dienst van de Heere wordt nu met recht een liefdedienst voor hem. Tot diep in de nacht onderzoekt hij Gods Woord en de oude schrijvers, waarschuwingen van

zijn broertje - ‘Henri, kom toch slapen!’ - ten spijt. Desnoods zet hij zijn voeten in een teil ijskoud water, om maar wakker te blijven.

Roeping en ziekte

In deze periode roept de Heere hem ook tot dienaar van het Woord. Aanvankelijk krijgt niemand dit geheim te horen, maar het komt later openbaar: Henri wordt ernstig ziek. Uiteindelijk geeft de dokter alle hoop op herstel op: de jongen zal gaan sterven. Wanneer de jonge moeder dit haar zoon na zijn aanhoudend verzoek meedeelt, krijgt ze echter een verrassend antwoord: ‘Nee moeder, ik ga niet sterven! God heeft nog ander werk voor mij te doen’.

Ds. C. Pieneman, die inmiddels in de plaats van de vertrokken ds. Maliepaard is gekomen, voelt tijdens het ziekenbezoek wel aan dat er iets bij de jongen leeft. Henri houdt zijn lippen echter strak op elkaar, hoezeer hij de dominee ook waardeert en hoezeer de predikant het ook probeert: ‘Henri, wil je het tegen me zeggen?’ ‘Nee, dominee, dat zeg ik echt niet’.

Een hele nacht lang ligt hij in aanbidding op zijn knieën. ‘Wat is er in God een zaligheid, om als een verloren zondaar met God verzoend te worden’, zo roept hij uit.

Uiteindelijk weet de predikant het geheim een tijd later toch aan Henri te ontfutselen, als de jongen bij het echtpaar Pieneman logeert. De predikant is intens verblijd met diens getuigenis. Het in de pastorie aanwezige gezelschap hoort Pienemans uitroep met verwondering

aan: 'Dáár heb je onze nieuwe dominee!'

Afsnijdende prediking

De Heere werkt door in Henri's jonge leven. Het gevoel van de eerste liefde moet plaatsmaken voor een meer gefundeerd geloof. 'Ik heb dat nu wel allemaal gezien, maar heb ik wel deel aan de Heere Jezus en Zijn werk?' Ds. Pieneman preekt afsnijdend, en Henri wil niets liever: 'Hoe scherper hij afsnijdt, hoe liever ik het heb. Want alles van mij moet eraan!'

Als Henri ongeveer veertien jaar is, toont de Heere hem dat zijn gehele leven vanaf

het prilste begin een aaneenschakeling van schuld en zonde is. Het is rechtvaardig wanneer God het vonnis over hem voltrekt: hij is Gods gramschap dubbel waardig. Maar juist dan ontvangt hij uit genade een gezicht op Christus, Die voor hem tussen treedt als zijn Voorspraak bij de Vader: 'Ik heb verzoening gevonden!' Een hele nacht lang ligt hij in aanbidding op zijn knieën. 'Wat is er in God een zaligheid, om als een verloren zondaar met God verzoend te worden', zo roept hij uit.

Geloofsbelijdenis

Op 16-jarige leeftijd doet Henri belijdenis des geloofs. Kort daarna volgt een

onvergetelijke eerste avondmaalsgang. Samen met zijn zielevrienden - waaronder zijn moeder - mag hij Christus' dood gedenken. Waarom juist hij? 'Hierop kon geen ander antwoord gegeven worden dan het eeuwige welbehagen, daar ik toch niets beter, ja eerder slechter ben dan die anderen', zo schrijft hij later.

De jonge Gerrit Hendrik Kersten kan met recht een vroegrijpe vrucht worden genoemd. Echter, bijzondere mensen bestaan niet. Bijzondere genade wel. Die genade is hem in rijke mate geschonken.

(wordt vervolgd)



RUBRIEK AL DEZE WOORDEN [5]

Wéten wat God sprak

TIEN GEBODEN VOOR ONS



Het is opvallend dat de wetswoorden van de Sinaï ons tweemaal zijn overgeleverd. De eerste keer in de chronologische volgorde van de tijd na de uittocht, in het tweede Bijbelboek, Exodus (20). De tweede keer, wanneer Mozes afscheid neemt aan het einde van zijn leven.

Mozes herhaalt dan de woorden en de daden van God. Ten aanhore van de jonge generatie, die op het punt staat het beloofde land in te gaan. Daar ligt dus ongeveer veertig jaar tussen. De generatie die bij de Sinaï heeft gestaan en bevend de stem van God heeft aangehoord, is bijna uitgestorven. Daarom is het opmerkelijk dat in het vijfde boek van Mozes voortdurend wordt benadrukt dat deze wetswoorden moeten worden overgedragen, van geslacht op geslacht. Het woord 'leren' in de betekenis van onderwijs geven, wordt daar dan vaak voor gebruikt. En zelfs het woord 'inscherpen'. Blijkbaar was/is er reden om dit

voortdurend onderwijzen te beklemtonen. Want 'niet weten', onkunde dus, doet ook hier dwalen. Ernstig dwalen! De jonge generatie moet dus wéten wat de HEERE gezegd heeft. In de weg van dit onderwijzen wil de Heere immers dat het in hun hoofd komt, opdat de Heilige Geest het in hun hárt zal leggen. Met dit weten hangt ten nauwste samen de vorming van ons geweten. Het voorvoegsel 'ge' betekent 'samen'. Denk maar aan ge-broeders en ge-zusters, samen broers en zussen. Dus 'geweten' betekent 'samen weten': ik weet het en de Heere ook.

De jonge generatie moet dus 'al deze woorden' weten. Met het doel dat hun geweten zal spreken. In allerlei situaties waarvoor ze komen te staan, te mogen weten wat Gods wil en wet zegt. Dit geweten moet van jongs af aan gevormd worden. Daarvoor zijn en blijven de ouders als eersten verantwoordelijk, maar ook de ambtsdragers en het onderwijs. Binnen het terrein van de algemene genade kan dit onder de onmisbare zegen van de Heere bewaren bij Gods Woord en inzettingen. Opdat onze jongeren dáár waarachtig tot God bekeerd zullen worden. Dat 'het zaad

Hem zal dienen, tot in duizend geslachten'. Dat het zaad onder de bediening van het genadeverbond, van het Woord, van wet en Evangelie dus, mag blijven verkeren. Dan zal het onderwijs uit Gods wet dienen als een spiegel om onze ellende te zien, als een tuchtmeester tot de Verlosser, als een staf om op te leunen. Dat is de drieërlei functie van de wetsonderwijzing binnen de bediening van het genadeverbond. Hier zijn echter praktische veranderingen. Waar is hier de nauwgezetheid, de onderlinge afstemming, de doorlopende lijn, de eenheid van gezin, kerk en school? In onze Heidelbergse Catechismus wordt de wet des Heeren behandeld van Zondag 34 tot en met 44. Dat komt dus - buiten Zeeland - eens in de ongeveer twee jaar aan de beurt. Waarbij het eerste gebod dreigt te worden weggedrukt in de volle Zondag 34. En het tiende gebod in Zondag 44. Dit onderstreept nog eens de noodzaak van de regelmaat van de catechismusprediking! Waar blijft in de praktijk dus de opdracht: prent 'al deze woorden' in, geef onderwijs? Opdat ze goed zullen wéten wat God zegt en bedoelt. Elke zondagmorgen weer. Wéét je 'al deze woorden'?

v. A.

Een volkomen offer

‘Een groenteboer vertelde mij het volgende’, zo begon ds. G.H. Kersten een artikel in *De Saambinder* van 12 april 1928. Maar toen ds. Kersten dit schreef, was de man die hem zijn ervaringen verteld had al enkele jaren geen groenteboer meer. Hij studeerde toen al enkele jaren voor predikant. Het ging om M. Heikoop (1890-1944).

A. Bel, Vlaardingen



M. Heikoop op jonge leeftijd.

mij helpen’, was het antwoord van Heikoop. En inderdaad, er kwam uitkomst. De man deed al het mogelijke om het ontbrekende bedrag bijeen te krijgen, en dat lukte hem. Het geloof van Heikoop werd niet beschaamd.

Er kwam daarna een tijd waarin hij de Heere niet meer zo nodig had en er kwamen tegenslagen. In deze tijd gebeurde het voorval waarover ds. Kersten in *De Saambinder* schreef. Het was voor Heikoop een bemoeidiging dat de Heere nog tot hem sprak.

Heikoop had in Scheveningen een groentezaak overgenomen. Hij had mogen geloven dat dit in Gods gunst was.

Maar geld had hij niet. Een dag voordat hij de koopsom, zeventuizend gulden, moest betalen, ontmoette hij een groothandelaar in fruit. ‘Wanneer moet je je zaak betalen, Heikoop?’ ‘Morgen’, was het antwoord. ‘En heb je dan het geld?’ ‘Nee, maar God heeft beloofd mij te zullen helpen en dat is geen God van ja en nee, dus het zal zeker op tijd komen.’

De man werd met Heikoop begaan en bood hem vijfduizend gulden aan. Dat bedrag had hij beschikbaar. Maar Heikoop wilde er niet op ingaan. ‘Als u voor mij maar vijfduizend gulden hebt, dan bent u het middel in Gods hand niet, want de Heere doet geen half werk.’

‘Maar hoe moet u dan aan die zeventuizend gulden komen?’ ‘Dat weet ik niet, maar God zal

In de levensbeschrijving van ds. Heikoop, die in 1945 door Joh. Fama uit Utrecht op schrift gesteld werd, wordt hetzelfde verhaal verteld, zij het iets uitgebreider. We volgen het verhaal zoals het in *De Saam-*

binder stond, aangevuld met bijzonderheden die in de levensbeschrijving verteld werden. Het gedeelte uit *De Saambinder* staat tussen aanhalingstekens.

Een beschamende les

‘Een groenteboer vertelde mij het volgende, dat misschien tot lering voor ons strekken kan. Het was in de distributietijd (1914-1918). Toen een meisje de volle winkel binnentrad, viel in diens hart: De armen hebt gij altijd bij u, en wanneer gij wilt, kunt gij hun weldoen. Op zijn vraag bleek dat ze thuis met z’n twaalfen waren. Ze moest zoveel kilo aardappelen en een koolraap hebben, te weinig voor z’n twaalfen. De groenteman schepte de emmer vol, gaf het kind nog een kool mee, en liet haar het geld houden om spek te kopen.

Voortaan kwam het meisje elke dag. Het bleek dat vader geen vreemdeling van het leven was; hij had echter door ziekte in weken niets verdiend’.

In die dagen was het voedsel schaars en duur. In hoofdzaak waren toen twee soorten aardappels in de handel. Het ene soort waren beste, blanke, maar zeer prijzige aardappels. Het andere soort waren slechte, donkerkleurige aardappelen met weinig voedingswaarde. Wilde men deze goedkope soort hebben, dan vroeg men om zwarte aardappelen.

‘Toen kwam de rekenmeester; de baas telde op voor hoeveel honderden guldens hij nu al weggegeven had. Veel kon toch ook minder. En hij zette z’n aardappelschap in de bak met zwarte aardappels. Maar haastig trok hij de schep terug. Gij zult niet offeren iets waarin enig gebrek is, klonk het door zijn hart heen’.

Terstond werd hij erbij bepaald dat al wat gebrekkig was en ten offer gebracht werd, Gode niet aangenaam was, gelijk ook Israël bestraft werd wegens het brengen van onheilige offers, zoals we lezen in Maleáchi 1:7 en 8: Gij brengt op Mijn altaar verontreinigd brood, en zegt: Waarmede verontreinigen wij U? Daarmede, dat gij zegt: Des Heeren tafel is verachtelijk. Want als gij wat blinds aanbrengt om te offeren, het is bij u niet kwaad; en als gij wat kreupels of kranks aanbrengt, het is niet kwaad!

Steeds heeft Heikoop het gezin van de beste groente en aardappelen voorzien, en als er fruit voorradig was, deelde hij ook daarvan mee.

‘Laten wij nu eens vragen hoeveel gebrekkige offers wij de Heere brengen, dat wil zeggen dat wij het minste goed genoeg achten. Moeten wij dan niet beschaamd zijn?’

Toen een meisje de volle winkel binnentrad, viel in diens hart: De armen hebt gij altijd bij u, en wanneer gij wilt, kunt gij hun weldoen.

Lezen jongeren echt zo weinig?

UITGEVER JEUGDWERKADVISEUR PREDIKANT ONDERWIJZER **JONGERE**

Jan-Willem
Kranendonk (27),
Woerden

Jongeren zijn 'kijkgraag en leesmoet' geworden. Dat is de manier waarop veel ouderen naar jongeren kijken. Is dit echt zo, is het een probleem en zo ja: wat kunnen we er aan doen?

als "De Zaligsprekingen" van Thomas Watson, "De Redelijke Godsdienst", of "De Christenreis" zijn prachtig om te lezen, maar staan qua taalgebruik én belevingswereld vaak ver bij jongeren vandaan. Dit hoor ik eveneens van serieuze, hoogopgeleide leeftijdsgenoten in mijn omgeving.

De uitslagen van onderzoeken zijn onverbiddelijk. Jongeren lezen fors minder boeken dan voorgaande generaties. Deze trend is zichtbaar sinds de opkomst van media als televisie en internet. Ging de televisie grotendeels aan de reformatorische gezindte voorbij, dat is bij het internet niet het geval. Internetconsumptie onder reformatorische jongeren is vrijwel hetzelfde als bij andere leeftijdsgenoten. Dit is inclusief het kijken van vlogs op YouTube en het gebruik van diensten als Netflix en NLZiet. Onder leeftijdsgenoten (eind twintig) zie ik een vrijwel volledige acceptatie van dergelijke media. Hier ligt een belangrijk vraagstuk voor de kerken: kunnen wij jongeren ook bereiken op de terreinen waar zij zich bevinden? Of verwachten wij dat we jongeren bereiken door in te zetten op de media waar jongeren vroeger hoofdzakelijk hun aandacht aan gaven?

Hoe dan ook, dat jongeren 'kijkgraag' zijn geworden, staat vast. Een interessante vraag is of jongeren daarmee 'leesmoet' zijn geworden. Jongeren lezen misschien wel meer dan andere generaties ooit hebben gedaan. Een onophoudelijke stroom berichten via Whatsapp, comments op Instagram en allerhande nieuwsberichten zorgen ervoor dat jongeren dagelijks grote hoeveelheden letters eten. Het probleem is echter dat jongeren (en ouderen?) minder vaak 'diep lezen'. Wie regelmatig een stevige tekst leest die

concentratie en discipline vereist om goed te begrijpen wát er gelezen wordt, heeft gemiddeld genomen een betere gezondheid, meer empathie en meer kans op maatschappelijk succes. Ook geestelijk heeft dit consequenties. Aandachtig de Bijbel lezen, een goed boek lezen of naar een preek luisteren, wordt lastiger met een lagere concentratie. Daarnaast werkt de Heere in het 'onzichtbare'. Petrus schrijft: 'In Denwelken gij nu, hoewel Hem *niet ziende, maar gelovende*, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde'. De woorden van de Bijbel, toegepast door de Heilige Geest, zorgen voor dit geloof. Dat kan uiteraard door naar een lezing te luisteren, maar voor meditatie is sowieso stilte en concentratie nodig. De Amerikaanse kerkhistoricus Carl Trueman schrijft bovendien dat parallel aan de opkomst van de beeldcultuur 'het vertrouwen in woorden' is afgenomen. Daarmee neemt ook het vertrouwen in het Woord af. Dat is voldoende reden om jongeren liefde voor aandachtig lezen bij te brengen.

Ik ben - gelukkig - opgegroeid in een gezin waar lezen deel van de opvoeding was. Daardoor lees ik nog altijd boeken over allerlei thema's, zoals geschiedenis, politiek en theologie. Regelmatig probeer ik een ouder boek te lezen dat de 'tand des tijds' heeft doorstaan. Toch moet ik ook eerlijk bekennen dat dit soms heel pittig is, zeker wanneer deze niet recent hertaald/vertaald zijn. Boeken

Allereerst daarom een oproep aan uitgeverijen om de stroom van begrijpelijke hertaalde/vertaalde boeken te blijven voeden. Daarnaast bepleit ik wel een stuk realisme. De vaak gehoorde vergelijking tussen het leren van 'computertaal' en 'oude taal' gaat niet op. Dat argument vind ik een onderschatting van het werkelijke probleem. De taal van jongeren is namelijk wezenlijk anders en het vereist liefde en toewijding om hun taalbegrip te vergroten.

Daar ligt een belangrijke uitdaging voor ouders, onderwijs en de kerken. Voor ouders, om lezen een vast onderdeel van de opvoeding te maken. Voor het onderwijs, om tegen de stroom in te roeien, die onderwijs vooral ziet als een route naar een goede baan. Aandacht voor het lezen én begrijpen van boeken komt daardoor onder druk te staan. Geef hier vanaf de eerste tot de laatste schooldag aandacht aan. Voor de kerken, om te zorgen dat er voldoende toegankelijke boeken op de markt komen voor jongeren die niet zo gewend zijn om te lezen. En tot slot: ook vroeger lazen niet alle jongeren graag. Voor kerken ligt daar de belangrijkste opdracht: zorgen dat jongeren iedere zondag twee keer een preek horen die voor hen begrijpelijk is, zónder te vervallen in populair taalgebruik. Als jongeren daardoor in ieder geval de Bijbel (blijven) lezen, is een belangrijke stap gezet.

(slot)



Wankelen en zuchten

Geliefden, wij lezen in Hebreëen 11:1: ‘Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet’. Hoe komt het dan dat er toch zoveel zijn waar de wortel van de zaak in wordt gevonden, maar die wankelend en zuchtend hun weg gaan?

wijlen
ds. Chr. van Dam



Men meent die vaste grond niet te hebben, ja, men is dikwijls bang dat het nog eeuwig mis zal lopen. Dat zit niet in het geloof, maar in de zwakheid van het geloof. Zonder geloof is het immers onmogelijk Gode te behagen. Zonder geloof hebben wij God niet nodig, hebben wij geen Borg nodig, hebben wij genoeg aan onszelf. Dus als er mensen zijn die bij dagen en bij nachten God nalopen en nawenen om versterking

van datgene wat in hun hart leeft, dan is dat in werkelijkheid de hebbelijke genade des geloofs, die ingestort wordt in de levendmaking, waardoor we één plant met Christus worden, waardoor we met Hem verenigd zijn.

Alexander Comrie

Ik vrees wel eens dat de wedergeboorte bij deze of gene wel eens te laat wordt gesteld. Dan zegt men: ‘Wanneer Christus Zich openbaart in Zijn volle Middelaarsbediening, dan hebben we pas geloof’. Dan zouden we daarmee echter alle bekommerden, als het mogelijk was, buiten het verbond zetten. Dat moeten we niet doen, hoor, geliefden, dat doen de oudvaders ook niet! Comrie,

die godgeleerde van de allereerste rang, zegt elke keer: in de levendmaking wordt het geloof ingeplant, dat verenigt met Christus, maar de oefeningen des geloofs kunnen zo weinig en zo zwak zijn, dat men niet kan geloven. Toch is het geloof een vaste grond.

Wat wil dat zeggen? Zij die er werkelijk wat van mogen hebben, of het nu zwak of sterk is, kunnen nooit meer verloren gaan. Dikwijls denken ze echter dat hun werk geen waarheid is en dat het nog eeuwig mis zal zijn. Ze weten het niet en ze kunnen niet geloven dat ze voor rekening van een drieënige Verbondsgod liggen en dat Hij

naar soevereiniteit elke ziel zijn eigen weg geeft.

De één leeft in de bekommring, tot op het sterfbed. Dan geeft God schijnsel over Zijn eigen werk. We zijn er getuige van geweest dat ze met volle blijdschap de heerlijkheid zijn ingegaan. Het belijft de Heere somtijds ook, naar Zijn welbehagen, om de weldaden wat verder te doen inleven, zodat men meer mag zeggen: ‘Hij is de mijne en ik ben de Zijne, Die onder de leliën weidt’. Daar moeten de bekommerden, de zwakgelovigen maar naar uitzien.

Reikhalzend verlangen

Wij hebben jaren onder het volk geleefd. Ik weet van bekommerden die aan het weinige dat ze hadden niet genoeg hadden, maar altijd met reikhalzend verlangen uitzagen naar de toepassing van Christus. Ik ben er vaak getuige van geweest dat ze het krégen ook.

Maar hoe komt het dan dat velen zo van verre blijven staan? Ach, er wordt niet genoeg diepere ontdekking gevonden. Men heeft meer grond in eigen werkzaamheden en gestalten dan dat men verstaat dat de grond van de zaligheid buiten ons, in het eeuwig geldend offer van Immanuël ligt. Er kunnen wel vruchten des Geestes zijn in het hart van een bekommerd mens, maar men zoekt de grond in de vrucht, en die grond ligt juist buiten ons, in het eeuwig genadeverbond dat door de Middelaar is volvoerd.

Het is een eeuwig grote weldaad als de Heere ons door levendmakende genade het geloof inplant, maar het is een tweede weldaad wanneer Hij het zó versterkt dat wij met klaarheid en opgewektheid mogen geloven geen vreemdeling te zijn van het leven der genade. Ja, door het geloof kan dat volk soms wel eens met opgeheven hoofd door dit aardse jammerdal wandelen, wetend dat de reis op Kanaän aan is; wetend dat de reis naar de hemel is.

Bron: Preek over Habakuk 3:17-18, uit: “Verblijdt u in de hoop”

Het is een eeuwig grote weldaad als de Heere ons door levendmakende genade het geloof inplant, maar het is een tweede weldaad wanneer Hij het zó versterkt dat wij met klaarheid en opgewektheid mogen geloven geen vreemdeling te zijn van het leven der genade.

Eben Haëzer in Zwijndrecht

Opnieuw verscheen van de hand van dr. C.R. van den Berg een boek over de Gereformeerde Gemeente van Zwijndrecht. De titel van het boek "Eben-Haëzer" verwijst naar de naam van het kerkgebouw, terwijl de ondertitel "d' oude dagen overdacht" verwijst naar een eerder verschenen boek van de schrijver over deze gemeente.

Evangelist
A. van Setten
(oud-ouderling
in Zwijndrecht)



In het nu verschenen boek wordt honderd jaar kerkgeschiedenis beschreven, maar dat betreft niet het honderdjarig bestaan van de huidige Gereformeerde Gemeente in Zwijndrecht. De gemeente verliet in 1965 de Christelijke Gereformeerde Kerken, om zich vervolgens op 11 mei 1970 aan te sluiten bij de Gereformeerde Gemeenten. Op een eerlijke en liefdevolle wijze wordt die moeilijke periode beschreven.

De geschiedenis is op chronologische wijze vastgelegd. De schrijver is erin geslaagd te voorkomen dat een en ander gefragmenteerd wordt weergegeven. Verrassend is dat de schrijver zijn chronologie al begint in de zesde eeuw. Hier vandaan gaat hij in volgorde van tijd alerhande wetenswaardigheden langs tot aan de situatie van de huidige gemeente in Zwijndrecht. Niet alleen de predikanten die hebben gediend komen aan het woord, ook kinderen van God worden beschreven en geciteerd. Dit geeft het boek een bijzondere meerwaarde.

Diaken Van den Berg beschrijft ook de perioden waarin de gemeente vacant was. Eenvoudige ambtsdragers mochten de gemeente dienen, zodat het gemeente-

leven zijn goede voortgang mocht hebben. Op een betrokken manier en in een persoonlijke toonzetting schrijft hij over het verenigingsleven. Daarnaast krijgen belangrijke ontwikkelingen, zoals het ontstaan van het woonzorgcentrum Nebo (het huidige Cedrah) en de oprichting van een eigen school (de ds. A. Hellenbroekschool) een plaats.

Het boek leest vlot en is rijk geïllustreerd. Aan het einde van het boek is van alle voorgangers die de gemeente hebben gediend een meditatie opgenomen. Achterin het boek is een namenregister opgenomen van alle in het boek voorkomende personen. Door de rijke inhoud is het boek niet alleen voor bekenden een waardevol boek. Ook voor anderen klinkt door heel het boek heen de verwondering van Gods werk, dat dwars door al ons menselijk handelen doorgaat. Het is een boek tot onderwijs en bemoediging.

N.a.v. "Eben Haëzer, d'oude dagen overdacht", dr. C.R. van den Berg; 327 blz.; € 19,95, te verkrijgen bij Boekhandel De Roo, Van Meelstraat 13, Zwijndrecht, tel. 078-6124081.

Boekaankondiging

"Uw goedheid kroont de jaargetijden. Dagboek bij de Bijbel", ds. J. Mijnders; uitg. Den Hertog, Houten; € 19,90.

Dit dagboek is samengesteld uit geschriften van ds. J. Mijnders. Dage lijks klinkt de Bijbelse boodschap in al zijn schakeringen. Voor feestdagen en bijzondere dagen zijn extra stukjes opgenomen.

"Brug naar Genesis", deel 4, ds. A.T. Vergunst; uitg. De Banier, Apeldoorn; 157 blz.; € 12,95.

In dit boek wordt een brug gelegd tussen het vierde deel van het Bijbelboek Genesis en jonge mensen. Op een eenvoudige manier wordt uitgelegd wat er staat. Bedoeld voor jongeren van twaalf jaar en ouder.

"Door het geloof alleen", Maarten Luther; uitg. Den Hertog, Houten; 95 blz.; € 12,50.

Dit boek bevat een uitleg van Galaten 3:23-39. Daarin maakt Luther duidelijk hoe hij de verhouding ziet tussen wet en Evangelie, geloof en werken.

"De HEERE is mijn Deel", Octavius Winslow; uitg. Den Hertog, Houten; 140 blz.; € 13,50.

In 31 korte overdenkingen bepaalt Winslow de lezer bij de rijkdom van Christus. De titel is ontleend aan Klaagliederen 3:24.

"Zeven wonderen van genade", C.H. Spurgeon; uitg. Den Hertog, Houten; 158 blz.; € 14,90.

Wat Gods reddende genade in het leven van gevallen zondaren vermag, is het centrale thema in dit boek. Spurgeon illustreert dit aan de hand van zeven aansprekende voorbeelden uit de Bijbel.

"Kom tot Mij", R. Erskine e.a. en "Hoop op Zijn woord", O. Winslow e.a.; uitg. Den Hertog, Houten; elk 123 pag.; elk € 5,90.

Deze uitgaven, die deel uitmaken van de serie Lichtdragers, bevatten korte stukjes met als thema de nodiging tot het heil. Ieder deeltje bevat een selectie van citaten uit het werk van kerkvaders, reformatoren en puriteinen. Deze stukjes worden afgewisseld met natuurfoto's in kleur.

Boekennieuws



Als je jong bent

In het boek "Als je jong bent" staan veertien overdenkingen die de bekende zeventiende eeuwse opwekkingsprediker Jonathan Edwards speciaal voor jongeren heeft geschreven. De auteur is recht door zee en verbloemt de werkelijkheid niet. Hij benadrukt de ernst van de zonde en de korthed van het leven. Vooral laat hij zien hoe belangrijk het is om God in je jeugd te zoeken. Er staan heel veel diepgaande gedachten in om over na te denken. Het taalgebruik is niet altijd even gemakkelijk, maar laat het je niet afhouden om dóór te lezen. Of herlees de zin nog een keer.

"Als je jong bent",
Jonathan Edwards;
uitg. De Banier,
Apeldoorn; 144 blz.;
€ 12,95.

Hieronder enkele typerende citaten: 'Wie jong de Heere vreest, geeft de bloeitijd van zijn leven aan God. Als we pas in onze ouderdom tot God komen, als we zelfs zo oud mogen worden, dan krijgt God slechts de restjes van een leven in dienst van de satan' (blz. 9). Heel regelmatig wordt de ernst benadrukt dat, als je je jeugd in de zonden doorbrengt, hoe ouder je wordt, hoe harder je hart zal worden. Je hebt de beste tijd voorbij laten gaan. 'In je jeugd is je hart nog gevoelig en ben je nog ontvankelijk voor indrukken' (blz.

43). 'Het besef van de (naderende) eeuwigheid wordt heel dichtbij gebracht. Binnenkort zullen jullie in de eeuwigheid zijn, sommigen vroeger en anderen later' (blz. 54). 'Zolang jullie niet bekeerd zijn, kunnen jullie elk moment in de hel neerdalen' (blz. 56). 'Elke dag dat je buiten Christus bent is God boos op je' (blz. 54/blz. 68). Ik hoop dat het door velen van onze jongelui gelezen zal worden en dat het mag zijn tot redding van jouw ziel. Het zaad zal Hem dienen tot in het late nageslacht. 'Laat het heerlijke werk van God in andere kinderen je opwekken om God ernstig te zoeken, zodat je in dezelfde zegen zult delen' (blz. 73).

A. Janse-Pieterman, Rijssen



Israëls verwachting

Uit de door Isaäc da Costa gehouden Bijbellezingen heeft mevr. J. Kranendonk-Gijssen een dagboek samengesteld. Daarmee is aan een lang gekoesterde wens van het deputaatschap voor Israël en van het Steunfonds Isaäc da Costa voldaan. De uitgave bevat voor elke dag van het jaar een meditatie met een te lezen Bijbelgedeelte. Voorafgaande aan de meditaties is een korte biografie opgenomen van deze Joodse man. Hij en vele anderen met hem kwamen in de negentiende eeuw tot bekering. Zijn geloof in de Messias betekende niet dat hij zijn Jood-zijn vergat. Integendeel, juist door zijn bekering kreeg hij oog voor de beloften van God voor het Joodse volk. Daarvan getuigen zijn geschriften en de gedichten die hij nagelaten heeft.

In de meditaties is zijn Joodse afkomst te merken. Over Jeruzalem schrijft hij in de meditatie van 6 juni: 'Jeruzalem was het hart van Palestina, de tempel was het hart van Jeruzalem, vanuit die tempel moest het Evangelie zijn intrede doen in Jeruzalem en onder Israël!'. Da Costa maakt geen scheiding tussen het Oude en Nieuwe Testament, alsof het Oude alleen betrekking zou hebben op de Joden en het Nieuwe op de nieuwtestamentische kerk. Hij ziet de geschiedenissen in de Schrift niet slechts als geschiede-

nissen, die alleen hen aangaan die er in de tijd bij betrokken waren, maar dat ze voor ons moeten dienen tot voorbeelden. Zo lees ik bij 30 augustus: 'Wij moeten net als Israël twee wateren over. We moeten over de grote zee van de bekering én over de kleine rivier van de dood'. Over zijn hoop voor het Joodse volk: 'Herodes heeft zelfs Jezus als kind willen doden. Want... zou er geen Messias zijn, dan zou er voor Israël geen tijdelijke noch eeuwige hoop meer zijn! Maar Jezus leeft, en wij, Joden, leven ook nog!' (7 oktober).

Vanuit die hoop mag het werk onder 'de beminden om der vaderen wil' gedaan worden. Ik hoop dat het lezen van dit dagboek de liefde voor het werk onder het Joodse volk mag bevorderen en persoonlijk tot zegen mag zijn.

ds. W. Silfhout, Capelle a/d IJssel



In paleis Lieflijkheid

D. van Wijngaarden, Veenendaal

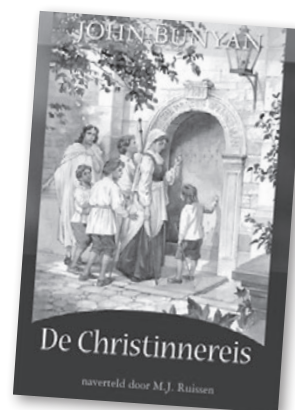
Ken je het boek "De Christinnereis"? Daar wil ik je wat over vertellen.

Christinne en haar kinderen gaan op reis, net als Christen. Nu zijn ze in het paleis Lieflijkheid aangekomen. Voorzichtigheid, één van de bewoonsters van het paleis, stelt enkele vragen aan de jongens. Het lijkt wel huisbezoek. De kinderen vinden het fijn om over de Heere te spreken. Luister je mee en geef je ook antwoord op deze vragen? Voorzichtigheid vraagt aan de jongste zoon, Jakob: 'Wie heeft alles geschapen?' Dat weet hij wel! Daarna vraagt ze aan Jozef: 'Wat is de mens?' Jozef antwoordt dat de mens een schepsel is met verstand, maar ook met een hart en een geweten. Dan vraagt Voorzichtigheid: 'Waarom heeft een mens verlossing no-

dig?' Jozef weet het antwoord: 'We wilden niet naar God luisteren en we zijn ongehoorzaam geworden.'

Je moet de vragen en de antwoorden maar eens nalezen, samen met je vader of je moeder. Ze lezen je voor uit de kinderbijbel, maar misschien ook wel uit "De Christinnereis". Je leest hoe de vier kinderen op weg zijn naar de hemelstad. Zou jij ook zo gelukkig willen worden? Dan wil je meer weten over God, de Schepper, maar ook over Zijn Zoon Jezus, de Zaligmaker. Hij kan en wil ongehoorzame en zondige kinderen zalig maken en het grootste geluk geven. Een andere zoon van Christinne, Samuël, zegt het: 'Ik verlang vurig God te mogen zien en Hem gehoorzaam te zijn en te dienen.' Dáárom wil Samuël in de hemel komen.

Hoe is dat bij jou? Lees veel uit je Bijbel, luister goed in de kerk, vraag veel aan je ouders. Maar bovenal: bid om een hart dat verlangt naar de Heere en dat verdriet heeft over de zonde. Bunyan heeft het boek "De Christinnereis" ook voor jou geschreven. Neem en lees dit boek!



vervolgverhaal

56



Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

De priester begint te lachen. 'Als hij eens wist over welke paden ik soms moest gaan deze veertien dagen om jullie te volgen, zou hij vast boos op je worden, Palko.'

De jongen kijkt hem verschrikt aan. 'Wees maar niet bang, ik zal het hem nooit vertellen. Ik heb een veel te fijne tijd gehad in jouw bergen. Maar vertel me nu eens wat over jouw familie.'

Blij dat zijn grote vriend zo opgewekt is, verhaalt Palko hem van grootvader Rasga, die hem meegenomen heeft naar deze bergen. 'Aan het einde van het seizoen gingen we weer naar huis. Ik zou de weg niet meer weten, maar het is niet zover van de stad vandaan waar oom Martin

woont. Er zijn daar ook bossen. Grootvader Rasga vertelde er van. Ze zijn zo groot, dat je er gemakkelijk in verdwalen kunt. Het tweede jaar gingen we weer naar de hut van grootvader Juriga. Daar is grootvader Rasga ziek geworden, hij is toen naar zijn eigen huis gegaan. Daar wilde hij sterven. Ik ben toen bij Juriga gebleven en noem hem mijn grootvader.'

'Wat gebeurt er nu als Juriga zou sterven?' vraagt de priester ineens. Palko staat verschrikt stil en kijkt hem

met grote ogen aan. 'Dat... dat weet ik niet', stottert hij. Maar opeens klaart zijn gezicht op. 'Dat weet ik wel!' roept hij blij. 'Dan zal de Heere Jezus mij wel helpen. Dat heeft Hij ook gedaan toen grootvader Rasga wegging. Ik kan natuurlijk niet in de hut blijven', peinst hij hardop. 'En het huis in het dorp - ik zal het u straks aanwijzen - is van de zoons van grootvader. Daar kan ik denk ik ook niet blijven. Of misschien toch wel, want zij wonen helemaal in Amerika. Ik..., ik weet wat!' roept hij ineens.

Kerknieuws

BEVESTIGING/INTREDE DS. C. HOGCHEM TE AALBURG

Met verwondering en grote blijdschap delen we u mee dat op woensdag 6 maart ds. C. Hogchem als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden. De bevestigingsdienst, waarin ds. E. Bakker hoopt voor te gaan, begint om 14.30 uur. De intrededienst begint om 19.00 uur. De diensten worden gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Werkendam, Sigmondstraat 47. Voor belang-

stellenden zijn deze diensten direct mee te luisteren via gergeminfo.nl.

Het nieuwe adres van fam. ds. C. Hogchem is per 22 februari: Vogelenzang 19, 4261 ZC Wijk en Aalburg, tel. 0416-692685.

Kerkenraad Geref. Gemeente Aalburg

Berichten

KLEDINGBEURS CAPELLE A/D IJSSEL

Vanuit de Geref. Gemeente in Capelle aan den IJssel (Middelwatering) wordt op vrijdag 29 maart een tweedehands kledingbeurs georganiseerd. De tijden zijn van 19.00 tot 20.30 uur, locatie: Elimkerk, Merellaan 346. De opbrengst is voor het bouwfonds. Wilt u kleding inleveren? Graag mailen naar: kinderkledingbeurselim@outlook.com.

PSALMZANGAVOND IN RHENEN

Op zaterdag 9 febr. (19.30 uur) wordt een psalmzangavond gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente te Rhenen, m.m.v. bovenstemgroep Barneveld en organist Pieter Heykoop. Opening, meditatie en sluiting door ds. J. van Laar. Collecte is voor ZGG.

CURSUSSEN ISRAËL EN DE BIJBEL

In samenwerking met het deputaatschap voor Israël biedt CGO een oriëntatiecursus 'Israël en de Bijbel' van acht dinsdagavonden in Veenendaal (Adventkerk) aan. Start: 19 februari.

In de kerk van de Geref. Gemeente te Woerden wordt een verdiepingscursus 'Israël en de Bijbel' van vijf donderdagavonden gegeven. Start: 14 februari. Meer informatie en aanmelding: www.cgo.nu.

WERKGROEP OUDERSENFAMILIERONDOM

De werkgroep 'Oudersenfamilierondom' is

opgericht vanuit de behoefte aan onderling contact van mensen, die met homoseksualiteit worden geconfronteerd in het gezin en/of familiekring. Wanneer wij hiermee te maken krijgen, komen we voor allerlei vragen te staan. De hoofdvraag is vaak: Hoe moeten we met onze zoon/dochter die anders geaard is, omgaan? Het doel van de werkgroep is om elkaar daarin tot een hand en een voet te zijn. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om standpunten op te rekken of ter discussie te stellen. We nemen de Bijbel als uitgangspunt voor ons spreken en denken over seksualiteit en dat het scheppingsgegeven ons laat zien dat het huwelijk bedoeld is voor twee mensen van verschillend geslacht.

We beleggen regionale bezinningsavonden. De regio's noord/oost en zuid/west op vrijdag 15 februari (19.30 uur). Regio Randstad op vrijdag 15 februari (20 uur). De locaties worden bekend gemaakt aan diegenen die zich hebben aangemeld.

Aanmelden kan door een email te sturen naar: info@oudersenfamilierondom.nl

VAKANTIEWEKEN VOOR OUDEREN

Heeft u zin om in de zomer gezellig een week met een groep op vakantie te gaan? Dan ontmoeten wij u graag tijdens een van onze Samen-uit-vakantieweken, georganiseerd door de Vrouwenbond van de Gereformeerde Gemeenten.

VAKANTIE VOOR OUDEREN VAN 50+

Kenmerken:

- Alleenstaanden en echtparen die redelijk mobiel en zelfstandig in de zelfzorg zijn.
- Volpension in rustig hotel.
- Bezinning rond Gods Woord.
- Fietsen of wandelen in de natuur, er op uit met een bus.

Vakantiebestemmingen:

Markelo – Hotel Herikerberg*

- 15-22 juni, € 650,-

- 17-22 juni, € 530,-

Rijs – Hotel Gaasterland (met haal- en brengservice)**

- 06-13 juli, € 650,-

- 08-13 juli, € 530,-

Zeddum – Hotel Ruimzicht**

- 20-27 juli, € 650,-

- 22-27 juli, € 530,-

*eenpersoonskamertoeslag € 80,-

**eenpersoonskamertoeslag € 30,-

Vakantie voor ouderen met zorgbehoefte

Kenmerken:

- Ouderen die (thuis)zorg nodig hebben
- Enkele keren per week Bijbelstudie
- Kerkdiensten op het oord
- Rustiger weekprogramma
- Meer stafleden, die ook zorg verlenen

Vakantiebestemming:

Lunteren – Het Bosgoed

15-22 juni, € 735,- (eenpersoonskamertoeslag € 50,-)

Vakantie voor ouderen met dementie en hun mantelzorgers

Kenmerken:

- Ervaren stafleden, die de zorg (gedeeltelijk) overnemen
- Mantelzorger wordt ontlast

Vakantiebestemming:

Ede – De Bosrand

17-21 juni, € 450,-

Opgave/inlichtingen:

Mw. G.J. Harbers, tel. 0548-789834 of

06-13600798 (na 19 uur), email: cv50.

deelnemersadministratie@vrouwenbond-gergem.nl. Meer informatie (en inschrijfformulier): www.vakantiewekenvbagg.nl.

AVOND VAN "EEN HANDREIKING"

Op donderdag 21 febr. (19.45 uur) spreekt M.M. Gijssen-Roest (psycholoog en cognitief gedragstherapeut, gespecialiseerd in angst- en dwangstoornissen) voor de vereniging "Een Handreiking" over het thema "PTSS, paniekstoornis, sociale fobie en dwanggedachten". De avond is bedoeld voor nabije naasten van mensen bij wie deze problematiek speelt. Familieleden en naasten van psychisch zieken zijn van harte welkom. Toegang gratis, collecte voor de onkosten. Adres: Geref. Gemeente, Veenendaal. Meer informatie: www.eenhandreiking.nl, tel.nr. 030-6920612, of per mail via w.ebbers@hetnet.nl

Prinses Beatrix 81 jaar

Vandaag, 31 januari, mag onze oudvorstin, hare koninklijke hoogheid prinses Beatrix, haar 81ste verjaardag vieren. Namens de lezers van De Saambinder, het kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten, willen we haar hiermee van harte feliciteren. Dat de God aller genade haar, in haar gemis en verdriet, genadig zou willen zijn, en dat voor tijd en eeuwigheid. Dat bidden we haar toe met de woorden van Psalm 134:3: 'De HEERE zegene u uit Sion, Hij Die den hemel en de aarde gemaakt heeft.'

De redactie



Kerkdiensten

ZONDAG 3 FEBRUARI 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Aalst 9.00 uur ds. J.J. van Eckveld en 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Alphen a/d Rijn 10.00 uur ds. H. Paul; Amsterdam 10.00 en 16.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. B. Labee; Barendrecht 19.00 uur ds. L. Blok; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds.

J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. W.J. Karels en 16.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 19.00 uur ds. W. Silfhout; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Dinteloord 14.30 uur ds. M. Blok; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur stud. P.C. Vlot; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. S.W. Janse; Enter 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en

15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenzande 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Haamstede 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. de Kok; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. A. Verschuure en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Hilversum 16.00 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburch; Hoedekenskerke 17.00 uur ds. D. de Wit; Hoofddorp 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Schot; Hoogvliet 10.00 uur ds. J. Driessen; Houten 10.00 uur ds. W. Visscher en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Kamperland 16.30 uur ds. C. Harinck; Kapelle-Biezelinge 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur

ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. D. de Wit; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Leerdam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 16.00 uur ds. W. Visscher; Lelystad 15.30 uur stud. M.L. Dekker; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meliskerke 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 15.30 uur ds. G. Pater; Middelburg-Zuid 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelharnis 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Mijdrecht 19.00 uur ds. H. van der Heiden; Moerkapelle 16.00 uur ds. H. van der Heiden; Naaldwijk 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Nieuwedorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Nijkerk 9.30 uur stud. M.L. Dekker en 14.30 uur ds. G. van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oostburg 10.00 en 15.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostkapelle 17.00 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Oude-Tonge 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Poederroijen 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Poortugaal 18.30 uur ds. G.J. Baan; Puttershoek 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.00 uur ds. A.T. Huijser en 14.30 uur ds. E. Bakker; Ridderkerk-Slikkerveer 15.30 uur ds. P. Mulder; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 9.30 uur ds. W. Harinck en 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. H. Brons; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30

en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 uur ds. C. van Ruitenburg en 18.30 uur ds. M. Joosse; Sint Philipsland 14.30 uur ds. K. Boeder; Sliedrecht 11.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. H. van der Heiden en 16.00 uur ds. J.J. van Eckveld; Stolwijk 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. B. van der Heiden; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 13.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Waarde 14.00 uur ds. G.J. Baan en 18.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Westzaan 10.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp en 19.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur stud. M.L. Dekker.

DINSDAG 5 FEBRUARI 2019

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Brakel 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Ede 19.30 uur ds. M. Joosse; Uddel 19.30 uur (GBS-dienst) ds. W. Mouw.

WOENSDAG 6 FEBRUARI 2019

Barendrecht 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Dinteloord 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Gouda 19.30 uur (GBS-dienst) ds. A. Verschuure; Herkingen 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Hilversum 19.45 uur ds. G.W.S. Mulder; Hoogeveen 19.30 uur ds. B.J. van Boven;

Kamperland 19.30 uur ds. G. Pater; Leiderdorp 19.30 uur ds. W. Mouw; Lelystad 19.30 uur ds. S.W. Janse; Meeuwen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oostvoorne 19.30 uur ds. E. Bakker; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oude-Tonge 19.30 uur ds. W. Silfhout; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Eckveld.

DONDERDAG 7 FEBRUARI 2019

Alblasserdam 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Middelharnis 19.30 uur ds. G. Pater; Naaldwijk 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. G. van Manen; Poederroijen 19.30 uur ds. M. Karens; Sint Annaland 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Waarde 19.30 uur (tijdrede) ds. A. Schot; Westzaan 19.30 uur ds. J.J. van Eckveld.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 3 FEBRUARI 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur leesdienst; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 11.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Een nieuwe vloer, uw houten vloer weer als nieuw! Kies voor betaalbare kwaliteit!
DE VLOERENKONING.NL 06-19557166
Wij helpen u graag, gewoon bij u thuis!

Woudenberg/Scherpenzeel. Te huur op mini-camping "Klein Oudenhorst": 10-persoons vakantiehuysje (rolstoel-toegankelijk), sta-caravans en kampeerplaatsen. Tel: 0343-481558 / 0640023232 www.kleinoudenhorst.nl

Ommen/Bergzicht- Hardenberg/ Kl.Belties/Klimberg/Vechtvallei Ameland-Terschelling stacars/chalets
Huur niet duur! Tel. 0512-516096
www.vdsluisvakanties.nl

Laatste plaatsen op de reis naar **Sri Lanka** 2-17 aug €1750,- (evt extra Malediven). Info: famdejonge@solcon.nl of 06-49498553

Heb je een stageplaats in **Dordrecht** e/o?
2 ruime kamers volledig ingericht.
Incl kost en inwoning. Tel: 0650434525



Uw vakantie in een compleet ingerichte **LODGETENT** (5 tot 7 pers.)
Direct aan het Lago-Maggiore in Italië.
Nederlandse kerkdiensten in omgeving.
Info: 055 7507930 www.familylodges.nl

Zangavond voor en met mensen met een beperking

Zaterdag 9 februari - 19.00 uur Bodegraven
mannenensemble *Espressione*, Arjan
Wouters (piano), Hugo van der Meij (piano en
orgel), Sylvia Maessen (contrabas)
Sprekers: K. Bel (Jemima) en H.J. Colijn
(Helpende Handen)

Hoe ga je om met gedrag; als gedrag niet verstaanbaar is?!

Voor ouders van kinderen met een ernstig
meervoudige beperking | Dinsdag 12 februari
- 19.30 uur | Woerden mevr. J. Snoep

Geef me de 5

Voor (nieuwe) leden van Helpende Handen
Dinsdag 19 februari - 19.30 uur
Kesteren | Colette de Bruin

Autisme en plannen

Voor jongeren met autisme
Zaterdag 2 maart - 10.30 uur | Woerden
jongere met autisme

Verslavingsgevoeligheid bij jongeren met gedragsproblemen

Voor ouders van jongeren met
gedragsproblemen | drs. J.A. van Iwaarden
Donderdag 21 maart - 19.45 uur | Moerkapelle
Donderdag 11 april - 19.45 uur | Apeldoorn
Woensdag 17 april - 19.45 uur | Kapelle

De plaats van ons kind in de kerkelijke gemeente

Voor ouders van kinderen met
Downsyndroom | Zaterdag 23 maart -
10.00 uur | Woerden | ds. A. Schreuder

Psalmzangavond

Zaterdag 23 maart - 19.30 uur | Dordrecht
Huig van der Knijff (orgel)

Samen en toch alleen; autisme in de verschillende relatie- en gezinsfasen

Voor mensen die in hun relatie te maken
hebben met autisme | Donderdag 28 maart -
10.00 uur | Woerden | M. Geluk

Gods leiding in het leven

Voor mensen met een lichamelijke beperking
en hun familieleden | Zaterdag 30 maart -
10.00 uur | Veendaal | stud. P.J. de Raaf

Voor meer informatie en aanmelden: 0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl • www.helpendehanden.nl

School met de Bijbel Het Kompas

Regioschool met leerlingen uit de
Lopikerwaard, Linschoten,
Harmelen en de Meern

kompasmontfoort.nl

Open avond wo. 13 febr. om 19.30u
Vrijblijvend kennismaken: 0348472121

www.campergenot.nl



Trek er op uit in één
van onze luxe campers!
Zeeland

Campers huren / kopen 0623105465

*Begravenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Meliëste
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54
Waardenburg
0418 - 65 20 39
Werkendam
0183 - 70 10 17
Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Vacature

De Eben-Haëzerschool is een reformatorische basisschool met ca. 380 leerlingen, gelegen in het historische stadje Rhenen. Vanaf het nieuwe cursusjaar start de school met een nieuw managementteam. Daarom zijn wij op zoek naar drie teamleiders:

**TEAMLEIDER ONDERBOUW
TEAMLEIDER BOVENBOUW
TEAMLEIDER ZORG**

Wij verwachten van de teamleider dat deze zichtbaar gestalte geeft aan de reformatorische identiteit. De teamleider maakt deel uit van het managementteam en is in staat om dagelijks leiding te geven aan een deelteam. Daarvoor zijn leidinggevende kwaliteiten belangrijk. Hij/zij weet collega's te stimuleren en helder te communiceren met belanghebbenden. In de meest gewenste situatie wordt deze functie gecombineerd met lesgevende taken, waarbij er (minimaal) twee dagen ambulante tijd beschikbaar is.

Wij bieden een functie met **vrijheid** en **verantwoordelijkheid**, een **vakbekwaam team** en een **betrokken achterban**. Ook bieden wij ruime mogelijkheden om te ontwikkelen. Wij belonen deze functies met salarisschaal L12. Kortom, een prettige werkomgeving om persoonlijk te groeien en om de schoolorganisatie verder te professionaliseren.

Voor meer informatie en de uitgebreide profielschets zie www.vgs.nl/vacaturerhenen. De sollicitatieprocedure wordt begeleid door de VGS. Uw/jouw sollicitatie verwachten wij vóór D.V. 15 februari 2019.



Eben-Haëzerschool
streeschool voor basisonderwijs op gereformeerde grondslag

Koerheuveweg 1, 3912 AA Rhenen | Telefoon: 0317 - 612 659

Wij zijn op zoek naar jou!

De Jachthoeve is een zorgboerderij waar gewerkt wordt in een fruithof, winkel, bakken en terras met kwetsbare mensen om zichzelf te mogen zijn en zich te ontwikkelen.

Wij bieden begeleiding aan mensen met o.a. een verstandelijke beperking, psychiatrische problemen, autisme en niet aangeboren hersenletsel waarbij we ons richten op de behoefte en interesse van de zorgvrager.

Ben jij op zoek naar waardevolle dagbesteding? Dan hebben wij een plekje voor jou! Waar je kunt bakken, bedienen, een High Tea verzorgen, snoeien, fruit plukken, kussen, ...

Op onze zorgboerderij is er op verschillende dagen ruimte voor al deze werkzaamheden. Heb je interesse? bel ons, of kom even langs! (di-vr)

www.dejachthoeve.nl Roekelse Zandweg 7a Wekerom Tel: 06- 83995378



CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen



Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten



CURSUS GODSDIENST ONDERWIJS

Breng jij de Boodschap bij onze jongeren?

Welkom op onze opleiding leraar Godsdienst!

De opleiding voor dit prachtige beroep kun je volgen aan de hbo-opleiding van de CGO. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op **D.V. zaterdag 16 februari 2019** in het gebouw van Driestar *Educatief* te Gouda.

Je kunt ook vrijblijvend een college volgen op een woensdagavond.

Voor bevoegde docenten zijn aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!

Meer informatie is te vinden www.cgo.nu onder HBO-opleiding

Persoonlijk – Kleinschalig – Betrokken

HULP NA EEN ongeval



Bent u slachtoffer van een ongeval? Heeft u hierdoor schade? DB Letselschade kan u geheel kosteloos begeleiden bij het verhalen van uw schade.

db-letselschade.nl
0252-701108



www.derooboeken.nl
Vanaf NU al uw bestellingen
GRATIS verzonden (binnen Ned.)



STEUNEN WAAR

HET NODIG IS

Vast gelopen of hulp nodig? Worden de zorgen te groot of het verdriet te zwaar? Bloei Psychosociale Hulpverlening biedt hulp wanneer het even niet meer gaat en staat open voor iedereen die ondersteuning, advies of begeleiding wenst.

Ik, Dorathé, bied begeleiding aan kinderen, jongeren en volwassenen. In de ondersteuning richt ik mij o.a. op:

- Familie/relatieproblemen
- Persoonlijke problemen
- Rouw en verlies



Kijk voor het uitgebreide aanbod op www.bloeihulpverlening.nl of bel naar 06-36462176 en maak vrijblijvend een gratis kennismakingsgesprek.

Dorathé van Leeuwen
Waterschans 24
3905 XR Veenendaal



Zelfstandig wonen + zorg in Ridderkerk

Heb jij belangstelling voor een **kleinschalige woonvorm voor mensen met een lichamelijke handicap?**

Dan komt de protestants-christelijke stichting De Poort **te Ridderkerk** graag met jou in contact!

De woonvoorziening bestaat uit een achttal zelfstandige appartementen en een aantal gemeenschappelijke ruimten. De woonruimten worden aangeboden aan (jonge) mensen met een lichamelijke beperking door handicap of ziekte, in combinatie met de zorg en ondersteuning die voor zelfstandige bewoning nodig zijn. Verpleegkundigen en vrijwilligers leveren de zorg die nodig is. Op dit moment is één van de woonruimten beschikbaar.

Heb je belangstelling? Neem dan contact op met Mieke Breevaart – de Sterke (06-45552846) of stuur een e-mail aan stichting.de.poort.ridderkerk@gmail.com.

Peuterspeelzaalleidster "Benjamin" Genemuiden | Project Engineer Profielnorm
Docent Aardrijkskunde Wartburg | Lasser en Servicemonteur Halkranen ASAV
Leerkracht Fraanjeschool | en meer... **SOLLICITEER VIA WERKMETTALENT.NL**





Kees van Asselt
begrafenisondernemer

Voor een waardige en stijlvolle verzorging met aandacht voor persoonlijke wensen.

Vraag **GRATIS** ons 'laatste wensen' boekje aan.

Woudenberg e.o. m. 06 15 45 11 30 i. www.kvanasselt.nl



Reformatiorische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatiorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rp nederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwend • Doelgericht

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden
EXAMENCOMMISSIE
Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE
Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE
Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers
KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad
BUNDELS met Psalmbewerkingen
CURSUS Kerkelijk Orgelspel
Allerlei ACTIVITEITEN

Meer informatie of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zón, water en bergen?
Vanaf € 495,- per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **1**

Hoog in kwaliteit!

Magnolia hoekkeuken Keuken compleet inclusief apparatuur.



Kraakprijs!
2248,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HARD

Totaal 17500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Ambtskostuums
Wilvorst en Roy Robson
€50,- korting

KL
KLEIN KLEDING

Sliedrecht - 0184-491012
Zierikzee - 0111-702000
klantenservice@kleinkleding.nl

Bij inlevering van deze advertentie ontvangt u bij aankoop van uw ambtskostuum €50,- kassakorting.
Deze actie is geldig t/m 2 maart 2019.

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van't Hul

Redactiesecretaris: J. van't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

David bij koning Achis

Psalm 34 is gedicht door David nadat hij ontkomen is uit de hand van koning Achis. Toen ik de geschiedenis opzocht in 1 Samuël 21 kwam de vraag naar boven of Davids 'list' wel goed is te keuren. Hoe moet ik het zien?

De nood van David

David wist niet meer waar hij blijven moest. Eerst heeft hij van zijn lieve vriend Jonathan afscheid genomen, nadat duidelijk was geworden dat Saul vastbesloten was David te doden. David is niet oprecht geweest tegen de hogepriester Achimélech. In plaats van eerlijk zijn nood te vertellen, liegt hij om zijn vlucht te bedekken. Met de toonbroden en het zwaard van Goliath is hij toen gegaan naar het land van de Filistijnen gegaan...

Het lijkt alsof David niet meer helder kan nadenken. Want hij gaat regelrecht naar Gath, één van de vijf Filistijnse vorstendommen. Onbegrijpelijk, want daar leefde het geslacht van Goliath, de reus die hij eerder heeft verslagen. Juist daar is het zwaard wat hij meedraagt, gesmeed! De man naar Gods hart gaat naar het hol van de leeuw. Maar ze herkennen hem als de toekomstige koning van Israël: 'Is deze niet David, de koning des lands? Zong men niet van dezen in de reien, zeggende: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?' (1 Sam. 21:11b). Vanzelfsprekend wordt er alarm geslagen en David wordt gearresteerd. Toen pas leek David te beseffen dat hij in grote nood

was. Eens had de Heere hem gezalfd in Bethlehem. Lange tijd heeft de Heere hem gezegend. Maar nu is hij ontwapend en vastgelopen.

Lezer(es), is dat herkenbaar? Met alles wat de Heere gaf en sprak, vastgelopen. In twee van zijn psalmen spreekt David over deze geschiedenis. Behalve de genoemde Psalm 34 lezen we over deze geschiedenis in de 56^e Psalm: 'Een gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, op Jonath Elem Rechokim; als de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath.'

De list van David

David wordt meegevoerd naar koning Achis. En dan lezen we van zijn list: 'Daarom veranderde hij zijn gelaat voor hun ogen en hij maakte zichzelf gek onder hun handen; en hij bekrabbelde de deuren der poort en hij liet zijn zever in zijn baard aflopen'. M. Henry schrijft in zijn Bijbelcommentaar: 'Hij veinsde waanzinnig te zijn (...). Deze zijn veinzerij kan niet gebillijkt worden; het was laag om zich aldus te verkleinen, onbestaanbaar met de waarheid om aldus een verkeerde voorstelling van zich te geven, en betaamde dus niet aan de eer en oprechtheid van zulk een man als David was'.

K. Aug. Dächsel schrijft in soortgelijke bewoordingen en voegt er aan toe: 'Wanneer echter de Heere het middel toch zegende en de list liet gelukken, zo was dit die wondere genade Gods, die rekest naar hetgeen een ieder gegeven is, en gedenkt wat maaxsel wij zijn (...). Een voorbeeld ter navolging zal een waar christen nooit aan dit gedrag van David willen ontlennen'.

Dat laatste benadrukt ook J. Calvijn, hoewel hij meent dat David 'niet zonder enige ingeving van God waanzinnigheid geveinsd heeft'.

Laat dit duidelijk zijn: David was en bleef een zondaar. Alles riep om de komst van de grote Davidszoon, Jezus Christus. Alleen in Hem is David rechtvaardig en heilig. In die weg krijgt God alle eer en horen we David zingen na dit alles: 'Ik zal den HEERE loven te allen tijde; Zijn lof zal geduriglijk in mijn mond zijn. Mijn ziel zal zich roemen in den HEERE; de zachtmoedigen zullen het horen en verblijd zijn. Maakt den HEERE met mij groot, en laat ons Zijn Naam tezamen verhogen' (Psalm 34:2-4).



VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.